

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY V : NÚM. 45

REVISTA D'INCA QUINCENAL
DIA 15 de Setembre 1923

Redacció i Administració
Murta, 5. - Inca.

En Defensa de la Nostra llengua

Primers mots.

Hei ha un periòdic a Catalunya que quand veu atacats els seus ideals, per tota resposta, moltes vegades, no fa més que copiar els articles de sos contraris, sense un comentari, convençut que la simple lectura farà brotar la refutació dins la consciència dels lectors. Lo meteix poriem fer nosaltres dels escrits de D. Pau Corró. No la cultura de nostres subscriptors i amics, sino la més rudimentari instrucció basta per veure les becaades llastimoses que ha pegades amb això de la llengua i del regionalisme. Però no tenim lloc per reproduir tanta articlada com ha escrita, i per una altra part, ell creuria que nos ha deixat boca badada.

Se coneix que D. Pau és llarg de vista i d'un cop ens ha midat de cap a peus i ha dit en si mateix: *an aquets canalles de de Ca Nostra que van peus descals* los m'en durè per dins el camps entremeliats de l'Història política, de l'alta Filosofia, i per les regles de l'Art, i ben aviat no hi veuràn de cap bolla, ni en treuràn trallat ni agüé de mes digregacions filosòfiques.

Es veritat que el Director de *Ca Nostra* sols té una instrucció rudimentari per no haver freqüentat cap *seminari* ni altres centres d'ensenyança. Tot lo que sab és obra del gran amor que té a la llengua catalana. Si ha escrit res que valga la pena d'esser lletgit e-hu deu, després de a Deu, a la lectura dels autors mallorquins i alguns catalans.

Amb aquestes condicions ens vèim obligats a sostenir polèmica amb l'il·lustrat

autor de les *Lecciones politico-historicas* que publica «La Vanguardia Balear» per contestar a sos tres articles publicats per rebatre el nostre del 7 de Juliol. Hem volgut que acabás per acursar tot lo possible, degut a la falta de lloc de que dispònem.

La Llengua Mallorquina per D. Pau Corró és una llengua estranya.

En son article preàmbul diu el Sr. Corró, que *Ca-Nostra está escrito en una lengua estraña, una especie de amalgama más o menos arbitraria y caprichosa*, i que no dispònd de cap filòleg per traduir el nostre article.

No sabem si és el nostre llenguatge o la pròpia llengua mallorquina que per ell és arbitrària i capriciosa; de totes maneres un homo que al nom entranyable del nostre *vouverirou* li entima *bou, bou, bou*, per haver perdut la nació del mallorquí, no té dret ni vot per porer calificar els nostres escrits i la nostra llengua.

Si D. Pau no tenia traductor, lo més ileial era reproduir al peu de la lletra aquesta *especie de amalgama*, i jo assegur al senyor Corró que els lletgidors de «La Vanguardia» haurien entès benbé el nostra llenguatge i al manco haurien vist qui tenia raó. Per la majoria dels lletgidors de «La Vanguardia Balear» la llengua mallorquina, o catalana, no és ni pot esser una llengua *estranya*. Es sa pròpia llengua. Es aquella llengua, en que per primera vegada pronunciaren els noms sagrats de Deu i de sa Mare, mal pesi al senyor Corró.

La llengua mallorquina *estranya* an els mallorquins? *Estranya* a l'antic estudiant de C'an Corro? El fill del Fuster de carros

del carrer de Cometas de la vila d'Inca? Francament, això no mos cab dins el cervell. I crega, el senyor Corró, que no e-hu dèim en fò despectiu, perque porem dir i dèim també, que el Director de *Ca Nostra* és fill del Teixador del carrer de la Murta.

Mai renegar de la nostra sanc, de la nostra raça, ni de la nostra llengua.

I no solament la llengua nostra no és *estranya* als mallorquins, catalans i valencians, sinó que tampoc e-hu és ni e-hu pot esser als demés espanyols i sobretot a l'Estat espanyol. La llengua catalana és tant espanyola com e-hu puga esser la castellana per la senzilla raó que casi tots els qui la parlen són ciutadans d'Espanya. No'm faltaria altra que nostros territoris, nostres províncies, nostres lleis, nostros diners, nostra sanc i persones (i fins nostros cobradors de patents i consums) tot fos espanyol, tot fora la llengua?

Una de dues: o el senyor Corró nos concedeix que siguem separatistes o mos ha de concedir que la llengua que parlen més de quatre milions d'espanyols, també és espanyola i ben espanyola i no *estranya*.

La revista «Nostra Parla», an el número del mes de juny passat, reculleix unes dates del cens que ha publicat en 1920 l'*Instituto Geográfico y Estadístico* de Espanya, i amb elles ha aclarit que la població de les terres de Llengua Catalana és de 4.393,133 habitants, o sigui la quinta part (20,59 %) de població de l'Estat Espanyol. I això, sense comptar els molts de mils d'emigrants de la nostra Nacionalitat que capllevan per tot el món.

An aquests quatre milions, trecents noranta un mil, cent trenta tres ciutadans, que constituexen una nacionalitat *dreturera i forta* com cantà nostre gran Poeta, que per la seva intel·ligència i faneria han aixecat ses províncies a l'estat més floreixent d'Espanya, que són les que donen més contingent al tresor de l'Estat, el senyor Corró, los voldria privar de l'us de sa pròpia llengua en la predicació, als consells municipals i certamens literaris.

L'Estat al subvencionar el Diccionari de l'incansable filòleg Dr. Alcover, no ehu deu fer per protegir una llengua *estranya i arbitrària*, sino una llengua d'Espanya, que té totes les característiques de llengua culta, completa, rica i formosa.

I no és que l'Estat se haja propassat en protecció, tot al contrari, per l'única sub-

venció que dona s'ha hagut d'arribar al sigle XX, després de llargues centúries de desampar i opressió. El floriment de nostra llengua estimada, tot és obra dels literats i poetes i de la iniciativa particular de nostres institucions culturals.

El senyor Corró, en la mateixa parrafada que diu *estranya* a la llengua materna empra paraules franceses lo mateix que si no li bastàs la castellana per expressar lo que vol. Per ell la llengua francesa no deu esser *estranya* malgrat e-hu sia per tots els lletgidors de «La Vanguardia Balear».

En ressum, quedam que la llengua mallorquina no és *estranya* als mallorquins ni els demés espanyols per ser una llengua nacional d'Espanya, i la materna demés de quatre milions d'Espanyols i entre ells s'hi compte D. Pau Corró.

**

Hem vist amb satisfacció que el Dr. Alcover i D. Jeroni Massanet han terciat en aquesta qüestió demunt la mateixa «Vanguardia Balear» posant-se al costat de nostros raonaments.

(Seguirà).

La Independència de «Ecos»

El setmanari «Ecos» posa a sa capsalera la qualificació de *independiente*, i té moltíssima de raó, no fa mentider el seu subtítol, fins i tot és independent de la bona lògica i de la sinceritat. Tant independent, que lo que avui ensalsa demà e-hu tira a fons. Com que li sabí greu que els periòdics hagen alabat el senyor Baile nostro, per les passades festes, quant ell ha donat l'exemple posant-lo a les estrelles.

Ha demostrat la seva independència al donar compte de la festa de la Bandera Mallorquina, publicant el discurs del Sr. Morey, traduït en castellà, i no anomenant, fins i tot, els noms dels senyors Duràn, Quintana i Oliver, que també feren vibrants parlaments, quand tota la premsa de Mallorca inserta aquests discursos o en fa elogiosos extractes.

Lo mateix podem dir respecte de l'«Harpa d'Inca», que se oblida de mentar en actes que hi ha fet un dels principals papers, com en la festa de la Creu Rotja, en la Missa de Mn. Sales, i en el concert de la Consistorial.

Una de dues: o «Ecos» és molt oblidatís o molt tendenciós.

Però allà on demostra més la seva independència (tendenciosa) és en la informació que fa a l'Ajuntament. La que fé a són darrer número és un model de correcció i d'exactitut.

Enterats suposam a molts de nostros lectors de la qüestió dels Pares Franciscans, que han demanat a l'Ajuntament per tapar el portell d'un passadís que va a les seves dependències.

«Ecos» s'ha posat contra els Franciscans, adelantant judicis a les decissions de l'Ajuntament per fer opinió i atemorir els retgidors amb una impopularitat, però sense presentar cap raó ni document que valga la pena de pendre en consideració.

Perque fa això «Ecos»? Quin pebre li fa coure els ulls? No res, perque és molt patriota i molt independent, no més té que'l seu Editor és onclo del veinat que pretén tenir drets immediats al passadís.

Devant l'inform dels Pares Franciscans acompanyat de documents notarials, lo més raonable era rendir bandera o posarse en un estat espectatiu, esperant el dictàmen dels missès de l'Ajuntament.

Idò no. Al donar compta de la sessió del dia 6 fa una informació lo més tendenciosa. Capgira les paraules i trenca els conceptes del retgidor Regionalista catòlic que s'ha posat al costat de la raó i del bon sentit. Deixa dins al tinté el principal argument en que demostra l'anulidat de l'únic document escrit que s'ha presentat contra els Frares, i encanvi enredoneix els conceptes i fa dir detalls al retgidor Socialista que no va dir.

Suposa que'l retgidor dretà va insultar el socialista; la veritat és que quant el Sr. Pujades cridà l'afenció del President sobre això, se referia a les paraules iròniques i sense gràcia del Socialista.

Es fals que tot el públic murmulàs al lletgir l'informació dels Franciscans i al parlar el Regionalista. No més era un grup anticipadament preparat, i ja es sab que fan més renou mitja dotzena que criden que cent que no diuen res.

De quina manera escriu l'història el setmanari independent! Tots aquests capgiraments embuiosos i estrafalaris són propi d'un qui veu un plei perdut i que sab que pel camí dret de l'imparcialitat no farà prosselits.

Cronica d'Inca

Encara ens queden algunes notícies del mes de joriol que esmentar en la present Crònica.

—Ha assistit al Congrés de Secretaris Municipals celebrat a Madrid, D. Josep Siquier Verd, a on ha sostengut amb altres dos companys de Mallorca una ponència. Celebram la seva tornada amb salut.

—Mn. Josep Aguiló, ha concorregut an el Congrés Eucarístic que s'ha celebrat a Paris, d'on vengué altament impressionat. Ens ha promès unes impressions del seu viatge.

—Procedent de les Acadèmies Militars és vengut l'intel·ligent joversà don Pere Mulet fill del Tinent Coronell don Bernadí en la graduació de Alfereç.

Ens alegran i felicitem per això a tant distingida família.

—També felicitem a l'amic D. Jaume Coll per l'ingrés a les Acadèmies Militar del seu fill Mateu.

—En la Casa-Caritat han tenguda una reunió les sòcies del Taller de Santa Rita juntament amb bastant de pobres que socorren. Son Director Mn. Antoni Palou les feu una plàtica sobre la virtut de la caritat.

Se repartiren als pobres 189 prendes de vestir, confeccionades per les obreres de dit Taller.

—D. Bartomeu Fiol, per les passades festes, va fer una exposició de pintura a una sala del «Centro Instructivo».

Forem convidats per l'amic a la seva obertura a on no poguerem assistir a causa de les ocupacions d'aquells dies. Hem lletgides grosses alabances d'aquells treballs per els quals felicitem a l'autor.

—Hem saludat aquest estiu el compatriota i notable compositor, don Antoni Torrandell i la seva distingida esposa, que han vengut de Paris, on tenen sa residència, per passar una temporada al costat de sa família.

—Se va decantar el bussó de l'estany del carrer del Comers, per dur-lo a un altre endret de la població amb grossa molèstia dels qui van a proveirse an aquell establiment per tenir que corre a cercar altres bussóns per tirar les cartes.

Feren una mala obra els qui foren causa d'aquesta variació. Suplicam a qui cor-

respòn que se torni restablir dit bussó, que no se comprèn una expendeduria de segells sense bussó.

Dia 2 d'Agost.—An el carrer de Sant Francesc hi ha festa de carrer amb motiu de la diada de Ntra. Sra. dels Angels. Hi hagué música, ball de revetlla, focs artificials, cucanyes i enseimada i bou a s'olla pels associats.

En la festa de l'esglèsia hi predicà el Canonge Espases.

Dia 12.—An el camp de Futbol «La Constança» l'Associació de la Premsa de Mallorca và organitzà una partida futbolista que ha constituït un aconteixement pels molts de mils de espectadors que s'han reunit. De Palma i dels pobles varen venir trens extraordinaris replens de gent.

An el palco de la presidència hi havia una partida de damiselles palmesanes que eren les padrines dels tims, el Governador vengut aposta de Cala Retjada, nostre Ajuntament i molts de representats de la Premsa.

El finalisar la jugada sonaren molts d'aplaudiments i foren entregades a les padrines del tim vencedor les copes i medalles oferides.

NOSTRA PARLA

Hem rebut de la Direcció d'aquest bolletí un paquet d'exemplars del primer número de les edicions populars que hem repartit entre nostros amics i subscriptors.

El seu contingut tot és sobre estadístiques de los Terres de Llengua catalana amb un mapa que posa per més claretat.

Es ben interessant i curiós. Gràcies.

---

† ELS NOSTROS AMICS DIFUNTS

La distingida família de don Jaume Domenech, està passant per una forta atribució; ses filles, Margalida i Antònia caigueren greument malaltes i, desgraciadament, la derrera, una atlota de uns 18 anys, lo més simpàtica i agradable, morí en la nit del divendres de la setmana passada, confortada amb auxilis de la Religió.

Tota la població s'és associada al senti-

ment de la família, patençat en les exèquies celebrades en sufragi de la difunta, per qui adressam oracions an el cel, al temps que donam nostros afectuós condol als seus, i feim vots pel restabliment de Na Margalida que encara no està fora de perill.

LLIBRERIA

CARRER DE LA MURTA 5 —INCA
DERRERES OBRES REBUDES

Práctica Progresiva de la Confessió i de la Direcció. Mètode de Sant Ignasi i dins l'esperit de Sant Francesc de Salas. Traducció de Mn. Llorenç Riber, Pvr. (Dos volums en rústica 3'76 ptes.)

Els Escrits Autèntics del Pare Sant Francesc. Traducció catalana amb notes introductòres per el Rnt. P. Antoni de Barcelona, O. M. Cap. (Un tom en rústica 1'35 ptes.)

Mossèn Antoni Vila i Sala Pvre.—Homilies breus dels Evangelis Dominicals amb un pròleg del Ilustre Canonge de la Seu de Vich Dr. Marián Serra i Esturi i la corresponent llicència eclesiàstica (Un tom en rústica una pta.)

Llibre de Família per a dades mes importants de la vida dels esposos i llurs fills. (Enquadernat en tela 2—ptes. en pell 8'50.)

José M. Tous y Moroto—Leonor de Serracera, drama en tres actos. (2 ptes.)

Aplec de Rondalles Mallorquines d'En Jordi des Recó (Mn. Antoni M. Alcover) amb dibuixos d'En Francesc de Borja Moll. tom VI, segona edició, amb llicència de l'Ordinari (Dues pesetes.)

Tip. Durán.—INCA